

ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ

Постановка проблеми. Для навчальних закладів все більшого значення набуває інформаційне наповнення і функціональність систем управління віртуальним навчальним середовищем, відомих також як системи управління навчанням. Немає єдиного визначення систем управління віртуальним навчальним середовищем, та й самі системи в міру свого заглиблення в Інтернет постійно вбирають в себе і адаптують нові інструменти, такі як блоги і wiki-ресурси. Деякі розробники, наприклад, включають до своїх систем функціонал електронного портфоліо, в той час як інші вважають, що такі інструменти знаходяться поза концептуальних меж систем управління віртуальним навчальним середовищем.

Ефективність дистанційної освіти в загальному вигляді розглядається як основна характеристика функціонування цієї системи, яка характеризує ступінь реалізації поставленої мети і досягнення намічених результатів. Оцінка ефективності дистанційної освіти має кілька аспектів. Рівень освіченості людини активно впливає як на економіку країни, так і на соціальну і моральну сторони життя людини і її необхідно розглядати в загальному вигляді в трьох взаємопов'язаних і взаємодіючих аспектах: педагогічному, економічному і соціальному. Оскільки без професійності педагогів неможливий відповідний соціальний та економічний ефект освіти, то педагогічний аспект є переважаючим навіть у ринкових умовах і при нинішньому несприятливому соціально-економічному стані в країні. Дійсно, головна мета освіти полягає у задоволенні потреби населення в освітніх послугах в інтересах успішного розвитку духовних та інших якостей, творчого потенціалу особистості та суспільного прогресу в цілому. Досягнення цієї мети, у свою чергу, забезпечує соціальний і економічний ефект. Проблемами

забезпечення якості дистанційного навчання присвячено дослідження А. Андреева, Є. Володимирської, І. Делик, В. Птахіної, І. Ібрагімова, Е. Іванченко, В. Кравця та ін.

Метою статті є висвітлення основних підходів до визначення ефективності дистанційного навчання в сучасних ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Під час організації та впровадження дистанційних форм навчання в системі вищої освіти у різних країнах виникла проблема оцінювання ефективності цієї концепції порівняно з традиційною освітою. Як показують дослідження, що продовжуються вже не одне десятиліття, проблема оцінювання ефективності є достатньо складною і багатоплановою, яка не має на сьогодні остаточного рішення, позаяк концепція дистанційного навчання має як чималу кількість прихильників, так і явних опонентів. Тому актуально розглянути наявну проблему ефективності дистанційної освіти та проаналізувати основні елементи теорії оцінювання процесу функціонування такого методу навчання.

Зазвичай для оцінювання рівня освіченості особистості використовують багаторівневу схему показників[1]:

- 1) оцінка знань навчальних дисциплін;
- 2) рівень системної компетентності (уміння коректувати і покращувати робочі системи, вміння вести моніторинг і корекцію діяльності, розуміння взаємозв'язку соціальних, органічних і технічних систем);
- 3) рівень компетенції в розподілі ресурсів (вміння розподіляти час, вміння розподіляти гроші та матеріали, вміння розподіляти простір, вміння розподіляти кадри);
- 4) рівень технологічної компетенції (вміння вибирати обладнання і інструменти для вирішення поставленої задачі, вміння здійснювати їх технічний догляд та діагностику, вміння застосовувати технології для виконання конкретних завдань);
- 5) рівень компетентності в роботі з інформацією (уміння набувати і оцінювати знання, вміння ефективно інтерпретувати і передавати інформацію,

вміння професійно використовувати комп'ютерні системи);

6) оцінка базових навичок (вміння писати, вміння читати, вміння говорити, вміння слухати).

7) оцінка особистісних якостей (особиста відповідальність, самоуправління, комунікабельність, самоповага);

8) оцінка розумових навичок (вміння творчо мислити, вміння приймати рішення, уміння передбачати, вміння вчитися);

9) оцінка навичок міжособистісного спілкування (вміння працювати в команді, вміння навчати інших, вміння вести переговори, лідерські якості).

Дослідження практичної діяльності освітніх установ що надають освітні послуги дистанційно дозволили виявити фактори, що впливають на ефективність праці викладачів і студентів як ключових елементів в системі дистанційної освіти. Вони безпосередньо і опосередковано впливають на якість дистанційного навчання. Ці фактори значною мірою збігаються з факторами, що визначають вплив технічних засобів навчання при традиційному навчанні [2].

У зв'язку з цим актуальною науковою задачею є розробка нових методів аналізу процесу навчання з можливістю подальшого контролю та інваріантності оцінки якості засвоєння декларованих знань, умінь і сформованих навичок, необхідних для виконання професійної діяльності. Пріоритетним напрямком розвитку системи дистанційного навчання є створення автоматизованих систем декларування та оцінювання знань. Використання мережних технологій є передумовою створення комп'ютерних тестових систем. Використання тестів дозволяє автоматизувати контроль знань при прийнятті рішень про рівень навченості студентів. Впровадження тестових технологій дозволяє підвищити якість і об'єктивність оцінювання процесу навчання, шляхом зниження суб'єктивної оцінки конкретного педагога і значно деталізувати, уніфікувати атестаційні вимоги з дисциплін на основі Державних освітніх стандартів, підвищити об'єктивність атестації, а також оцінити ефективність професійної діяльності викладачів [3, с.118].

Створення автоматизованих тестів – складна і кропітка робота, яка потребує навичок програмування. Проте це не означає, що такий засіб діагностики та контролю доступний лише програмісту чи викладачу інформатики. Сьогодні існує ціла низка Інтернет-сервісів для створення тестів широкого призначення, а серед них такі:

- Тесторіум – Інтернет-сервіс створення онлайн тестів www.testorium.net;
- Майстер-Тест – Інтернет-сервіс створення онлайн тестів www.master-test.net;
- Сервіс створення тесту для сайту – www.test.fromgomel.com;
- Ankt.ru – безкоштовні тести, тести онлайн – www.ankt.ru;
- Банк тестов.Ру – www.banktestov.ru;
- Твій тест – сайт створення та проведення онлайн-тестування – www.make-test.ru;
- Online Test Pad – конструктор тестів www.onlinetestpad.com/ru-ru/Main/TestMaker.aspx;
- Simpoll – зручний конструктор опитувань та форм зворотного зв'язку www.simpoll.ru.

Усі перераховані сервіси є автоматизованими системами онлайн-тестування, метою яких є забезпечення викладача доступним інструментом для організації та проведення контролю знань й обробки результатів тестування. Такі системи (кожна відповідно до потужностей) дозволяють створювати довільну кількість тестів з потрібною кількістю питань, задавати свій алгоритм аналізу результатів тестування, переглядати результати кожного користувача, повторно призначати вже виконані студентами тести й порівнювати результати, створювати графічні питання, використовувати відео- та аудіоматеріал.

Ми пропонуємо розглянути можливість створення тестів та аналізу результатів на прикладі сервісу «Тесторіум».

Тесторіум – це безкоштовна он-лайн система із створення тестів та

проведення тестування, що призначена для вчителів (викладачів) і учнів (студентів) будь-яких навчальних закладів.

Рис. 1. Головна сторінка сервісу «Тесторіум»

Основна мета створення цієї системи – полегшити роботу викладача та надати студентам (учням) можливість самостійно перевірити свої знання, в тому числі і готовність до зовнішнього незалежного оцінювання, в он-лайн режимі.

Зареєструвавшись як Учитель, користувач зможе:

- самостійно створювати тести зі свого предмета, використовуючи п'ять типів тестових завдань;
- налаштовувати доступ до тестів певній групі користувачів;
- приєднатися до існуючих тестів, подавши заявку адміністратору;
- надавати іншим викладачам – користувачам виконувати окремі дії в своїх тестах;
- бачити результати тестування кожного зі своїх студентів за умови їх реєстрації в системі під час входу;

- отримувати статистичні дані за результатами тестування певної групи за певний час;
- перевірити свої тести на якість і відповідність правилам тестології;
- економити свій час на перевірку знань студентів;
- коригувати процес навчання, спираючись на результати тестування;
- мати додаткові бали при підвищенні кваліфікації за рахунок використання ІКТ і багато іншого.

Зареєструвавшись як Учень, користувач зможе:

- проходити тестування як зареєстрований або як анонімний користувач;
- проходити тестування на запропонованих викладачем, або відкритих для всіх тестах;
- після закінчення тестування бачити свої результати і визначити свій рівень серед решти результатів;
- проходити тестування за обраним тестом неодноразово, якщо цей режим передбачений викладачем;
- потренуватися в проходженні ЗНО на тестах минулих років і перевірити свою готовність.

Існує три типи тестових завдань: завдання множинного вибору, завдання відкритого типу та завдання на виконання. Завдання множинного вибору зазвичай складають найбільшу частину процесу оцінювання. Ці завдання надають від трьох до п'яти варіантів відповіді, лише один з яких є правильним. Завдання множинного вибору оцінюють головним чином вміння розпізнати інформацію. Завдання відкритого типу є такими, що спонукають студента створити власну відповідь без наданих варіантів, з яких можна вибрати відповідь. Залежно від галузі знань, відповіддю на таке завдання може бути одне чи кілька слів, число, письмова відповідь обсягом кілька абзаців чи складне рівняння. Завдання відкритого типу оцінюють головним чином вміння пригадати інформацію. Завдання на оцінку виконання складається із завдання або серії завдань, які студент має виконати [4].

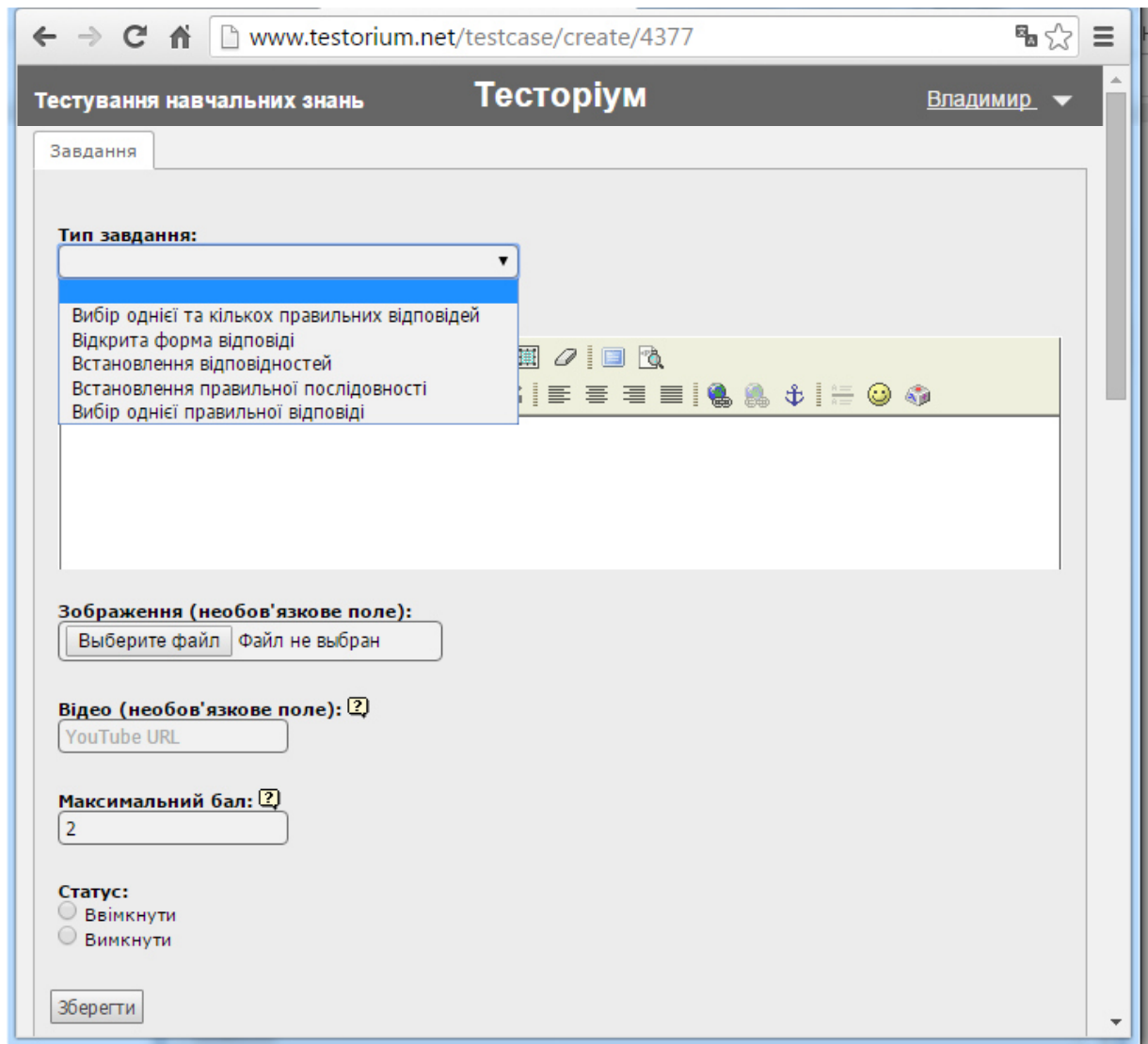

Рис. 2. Створення тестового завдання

Завданням є окреме питання і для деяких типів завдань набір потенційних відповідей на завдання. Термін «завдання» використовується для позначення питання і відповідей у процесі тестування з використанням множинного вибору. Термін «завдання» також використовують для позначення питань, які вимагають написання відповіді, хоча відповідь учасника тестування не вважається частиною завдання. Завдання множинного вибору містить питання або твердження, яке називається основою, після якого пропонується ряд варіантів відповіді. Тільки один з варіантів відповіді є правильним і називається ключем. Решта варіантів називають дистракторами, тобто вони є правдоподібними, але неправильними варіантами відповіді.

Основа тестового завдання може бути закритою, відкритою чи із

запереченням. Закрита основа – це завершене питання або твердження, яке закінчується крапкою або знаком питання. Відкрита основа – це незавершене питання або твердження; це часто фраза, яку можна завершити правильно, якщо вибрати один з варіантів відповіді. Завдання множинного вибору із запереченням в основі містить слово, яке позначає, що учасник тестування має обрати правильну відповідь як один із варіантів, який не відповідає або є протилежним по відношенню до інших варіантів. Основа із запереченням може бути сформульована як відкрита або закрита. Слова, які часто використовуються в запереченні, це «не», «ніколи», «не може», «крім».

Тесторіум дозволяє змінювати вагу кожного завдання, що надає можливості створювати різнорівневі завдання в межах одного тесту.

Результати тестування зберігаються у системі. Режими Результати і Статистика дозволяють проаналізувати успішність студентів взагалі та детально переглянути відповіді на кожне тестове завдання.

Принципи використання інших Інтернет сервісів зі створення тестів подібні, тому кожний викладач має змогу вибрати найоптимальніший варіант для удосконалення системи контролю знань, умінь та навичок студентів на кожному етапі опанування ними навчального матеріалу.

Висновок. Таким чином, використання онлайн-тестів в процесі підготовки майбутніх фахівців – це вимога інформаційного суспільства, ефективний шлях оптимізації системи діагностики та контролю знань, умінь та навичок з фахових дисциплін, що пропонує додаткові можливості як студенту, так і викладачу. На нашу думку, кожному педагогу, який працює в напрямку опанування й використання освітніх інновацій, онлайн-сервіси для створення тестів як перспективна педагогічна технологія обов'язково стануть в пригоді.

Література

1. Владимирська Є. Ю. Науково-методичне забезпечення якості дистанційного навчання у технічному університеті : автореф. дис. на здобуття

наук. ступеня канд. психол. наук 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки" / Є.Ю. Владимирська.– К., 2006.– 21 с.

2. Петренко Т. А. Окремі питання оцінювання якості дистанційної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.chnpu.edu.ua/download/vs113/50.pdf>

3. Шибицька Н. М. Експертне оцінювання знань в системі дистанційного навчання / Н. М. Шибицька // Автоматика. Автоматизація. Електротехнічні комплекси та системи. - 2005. - № 1. - С. 117-123.

4. Розробка стандартизованого оцінювання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.testorium.net/content/guidelines-create-educational-tests.pdf>

Анотація. У статті описано використання он-лайнних тестових систем, охарактеризовано багаторівневу систему показників оцінювання рівня освіченості, наведені пріоритетні напрямки розвитку систем дистанційного навчання та створення систем автоматизованого оцінювання знань, розглянуто найбільш поширені он-лайнні системи для створення і використання тестових завдань та їх можливості, детально проаналізовано використання системи оцінювання знань Тесторіум, охарактеризовано використання тестових завдань різних типів: множинного вибору, відкритого типу та завдань на виконання, наведені особливості їх створення та оцінювання.

Ключові слова: дистанційне навчання, оцінювання знань, тестові системи, он-лайнні системи оцінювання, Тесторіум, тестові завдання.

Аннотация. В статье описано использование онлайнных тестовых систем, охарактеризована многоуровневая система показателей оценки уровня образованности, приведены приоритетные направления развития систем дистанционного обучения и создания систем автоматизированного оценивания знаний, рассмотрены наиболее распространенные он-лайнные системы для создания и использования тестовых заданий и их возможности,

подробно проанализировано использование системы оценивания знаний Тесториум, охарактеризовано использование тестовых заданий разных типов: множественного выбора, открытого типа и заданий на выполнение, приведенные особенности их создания и оценивания.

Ключевые слова: дистанционное обучение, оценивание знаний, тестовые системы, онлайн-системы оценивания, Тесториум, тестовые задания.

Abstract. This article describes how to use online testing system, characterized tiered system performance evaluation of education given priority directions of development of distance learning and the creation of automated assessment, considered the most common on-line system for the creation and use of tests and their capabilities in detail for use Testorium knowledge assessment system, describes the use of various types of tests: multiple choice and open type of tasks to perform, given the characteristics of their creation and evaluation.

Keywords: distance learning, assessment, test systems, on-line evaluation system, Testorium, tests.